

RIS164019_20-MEI-2009

Rabin S. Baldewsingh

Gemeente Den Haag

Retouradres: Postbus 12 600, 2500 DJ Den Haag

Aan: de Commissie Verkeer, Milieu en leefomgeving

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

DSB/2009.453 – RIS 164019

Doorkiesnummer

070 - 353 6451

E-mailadres

Aantal bijlagen

Datum

19 mei 2009

Onderwerp

Voortgangsrapportage vermindering gifgebruik op sportvelden,
begraafplaatsen en het openbaar groen

In de commissiebrief van 16 juli 2008 (RIS 156782) is aangegeven dat voorjaar 2009 de stand van zaken wordt gerapporteerd omtrent de gevraagde vermindering van de chemische gewas- en onkruidbestrijdingsmiddelen op de begraafplaatsen en de sportvelden. Daarnaast is in april tijdens de Commissie VML en in de commissiebrief door mij aangegeven dat ik zal aansturen op een “gifvrij” beheer van het openbaar groen.

Sportvelden

In de commissie is door mij aangegeven dat gestreefd zal worden naar een reductie van 75% van de gebruikte chemische bestrijdingsmiddelen op de sportvelden ten opzicht van het gebruik in 2006.

Sportvelden dienen te voldoen aan de KNVB-normen, waarin onder andere de kwaliteit van de grasmat en de toegestane hoeveelheid onkruiden zijn vastgelegd. Een aantal soorten onkruid zijn op de velden niet gewenst. Deze beïnvloeden de speelbaarheid van het veld negatief waardoor mogelijk blessures bij de sporters veroorzaakt kunnen worden. De (landelijke) ervaringen met milieuvriendelijke middelen zijn niet hoopgevend. Om de bovengenoemde redenen is het niet mogelijk om de sportvelden “gifvrij” te beheren.

In totaal beheert de gemeente 160 sportvelden, waarvan 140 grasvelden en 20 kunstgrasvelden. Voor beide velden is onkruidbestrijding nodig (bij kunstgras in de randen). Het gebruik is vooral afhankelijk van de weersomstandigheden en de speelintensiteit op een veld.

Inlichtingen bij
Wim Duijs

Hierdoor kunnen de hoeveelheden onkruidbestrijdingsmiddelen per jaar en per veld verschillen. Dit betekent dat de cijfers van afgelopen jaren en de komende jaren niet stabiel zijn.

Daarnaast beheert de gemeente de openbare sport/speelvelden in het Zuiderpark. Deze worden intensief gebruikt voor buitensport. Er gelden geen officiële KNVB-eisen. Op deze velden wordt het gehele jaar gesport, er is géén herstelperiode. Soms is er sprake van een extra belasting door het gebruik als festivalterrein of het gebruik als ijsbaan. Het gevolg is dat de grasmat minder vitaal en open wordt waardoor onkruid (grote weegbree) het gras verdringt. Dit beïnvloedt de bespeelbaarheid van het veld negatief waardoor mogelijk blessures bij de sporters veroorzaakt worden. Door een beperkte chemische behandeling, éénmaal in de drie jaar, wordt het onkruid teruggedrongen waarna via bemesting en inzaaien de kwaliteit van de sport/speelvelden verbeterd wordt. De bovengenoemde maatregelen gelden alleen voor de intensief gebruikte sport/speelvelden in het Zuiderpark (14 ha).

De gemeente gebruikt zo min mogelijk (onkruid)bestrijdingsmiddelen. De verhardingen op de sportcomplexen worden sinds 2008 niet meer behandeld met chemische middelen. De beplantingen om de complexen worden ook “gifvrij” beheerd. Het gebruik van de bestrijdingsmiddelen is in de afgelopen jaren sterk teruggebracht. Enkele jaren geleden werden de velden nog standaard gespoten met 6 liter (onkruid)bestrijdingsmiddel per veld (totaal ca 840 liter). In het referentiejaar 2006 is 234 liter gebruikt¹. In 2008 is maar een fractie van deze hoeveelheid bestrijdingsmiddelen gebruikt² (34 liter) daarmee is een reductie bereikt van ca 85%. Op een groot aantal velden is het dit jaar niet noodzakelijk geweest om onkruidbestrijding toe te passen. De gevraagde doelstelling is daarmee behaald.

Begraafplaatsen

Tijdens de commissiebehandeling van 17 april 2008 is gevraagd om te bezien of het mogelijk is om in 2009 één begraafplaats gifvrij te beheren. Door de beheerders van de begraafplaatsen is het chemisch vrije onkruidbeheer actief opgepakt. In 2008 zijn geen chemische onkruidbestrijding meer toegepast. In de beplantingsvakken wordt gewied en geschoffeld. Het mos op de graven en schaduwrijke delen van de paden wordt bestreden met een biologisch middel (Biomos, geen toelating nodig). In mei 2008 is er gestart met een experiment om onkruid op de verhardingen te bestrijden met een biologisch middel. Het biologische middel (Moss delete) werkte onvoldoende op de paden. Daarom zal in 2009 worden geëxperimenteerd met het wegbranden van onkruid op de verhardingen. De brander kan worden uitgevoerd met een verlengstuk waardoor ook tussen de graven kan worden gewerkt. Deze brander is inmiddels aangeschaft.

Op begraafplaats Westduin en de Kerkhoflaan is door het toepassen van asfalt op de paden de onkruiddruk teruggebracht. Op Westduin wordt in 2009 de tweede helft geasfalteerd waarmee naar verwachting de onkruiddruk op de verhardingen kan worden gereduceerd, ook op de Kerkhoflaan wordt in de komende jaren asfalt aangebracht. Tussen de graven zal wel nog onkruid opkomen, maar dit kan handmatig of met een brander worden verwijderd. Knelpunt vormt nog de recente bij de uitbreiding gerealiseerde beplantingsvakken. De eerste jaren zit daar meer onkruiddruk op. Daarom wordt gekozen voor een grotere aanplantmaat waardoor een snellere sluiting wordt verkregen. Door het intensieve beheer op de begraafplaatsen is er geen overlast van woekeronkruiden. Per saldo, is chemisch vrije onkruidbestrijding arbeidsintensiever.

¹ 61 l Actril, 84 l AA Mix, 91 l. Glysofat en 9 kg Caseron

² 7 l. Actril, 16 l. Dimanim, 3,5 l. Primstar, 1l. Iotril, 4 l. Primstar, 0,5 l Roud Up

De bevindingen tot nu toe wijzen erop dat het is op te vangen met de bestaande formatie. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat de proef met de onkruidbrander slaagt en het gemiddeld marginaal lagere onderhoudsbeeld wordt geaccepteerd.

De beheerders van de gemeentelijke begraafplaatsen zijn positief over het “gifvrije” onkruid beheer. Beide begraafplaatsen doen mee aan het experiment om de begraafplaatsen in 2009 “gifvrij” te beheren. De gevraagde doelstelling is daarmee bereikt.

Openbaar Groen

In de Commissie VML van 17 april 2008 is aangegeven dat het beheer van het openbaar groen “gifvrij” dient te worden uitgevoerd. In de commissiebrief van 16 juli 2008 zijn de inhoudelijke consequenties in beeld gebracht. Na april 2008 zijn er geen chemische onkruidbestrijdingsmiddelen in het openbaar groen van Den Haag toegepast. Alleen in het Rosarium Westbroekpark is in 2008 op zeer beperkte schaal de noodzakelijke ziektebestrijding toegepast en zijn de iepen preventief met een biologisch middel geïnjecteerd.

Rosarium

De afgelopen jaren is het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen in het rosarium Westbroekpark aanzienlijk verminderd en is er alleen gespoten als dit strikt noodzakelijk was. Sinds het besluit om te streven naar een gifvrij openbaar groen is intensief gezocht naar alternatieve biologische gewasbeschermingsmiddelen. Helaas is vorig jaar in de praktijk gebleken dat enkel biologische middelen niet afdoende zijn voor de bestrijding van alle ziekten en plagen. Met name aantastingen door roest, meeldauw en sterroetdauw zijn niet te voorkomen en/of te bestrijden met alleen biologische middelen. Bovendien verspreiden dit soort aantastingen zich snel naar ernaast liggende rozenvakken, waardoor de intensiteit van de te nemen maatregelen alleen maar toeneemt.

Het rosarium - en daarmee het jaarlijkse internationale rozenconcours - kan niet in zijn huidige vorm blijven bestaan zonder het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen.

Kwekers uit de gehele wereld sturen hun nieuwste rozenrassen naar het rosarium, waar hun rozenstruiken meerdere groeiseizoenen worden beoordeeld door een vakjury. Het in de Nederlandse handel brengen van nieuwe rozenrassen hangt mede af van deze beoordelingen.

Deze situatie is uniek in Nederland en vindt alleen plaats in het rosarium Westbroekpark

Het betreft hier overigens alleen het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen ter bestrijding van ziekten en plagen op de rozenstruiken zelf en geen onkruidbestrijdingsmiddelen.

Rosarium Winschoten is de laatste jaren in de publiciteit geweest vanwege het gebruik van enkel biologische gewasbescherming. Navraag heeft echter geleerd dat in aanvulling op de biologische bestrijding tevens sporadisch gebruik wordt gemaakt van middelen die opgenomen zijn in de lijst van chemische gewasbestrijdingsmiddelen. In Winschoten kan het aan te planten sortiment zelf worden bepaald omdat dit rosarium niet de hierboven beschreven internationale rol heeft van het Westbroekpark. Daardoor kan daar worden geselecteerd op soortkenmerken zoals resistentie voor ziekten.

Woekeronkruiden

Tot slot wil ik uw aandacht vragen voor het volgende. Het afgelopen jaar is er een sterke toename geweest van de hoeveelheid zogenaamde woekeronkruiden, zoals braam en winde, in de cultureelrijke heestervakken.

Deze onkruiden zijn helaas niet goed te bestrijden door te schoffelen, te wieden of door een bestrijding met milieuvriendelijke middelen. Overwoekerde vakken zijn slechts gedurende korte tijd terug te brengen in de onkruidvrije staat, binnen enkele weken is het vak weer volgegroeid. De schoffelbeurten worden daardoor steeds intensiever waardoor de kostprijs per beurt en het aantal beurten dat moet worden verricht om het plantvak in de gewenste staat te houden sterk zal toenemen in de komende jaren. Met het huidige beheer zijn deze heestervakken niet goed te handhaven. Een alternatief is, zoals aangegeven in de commissiebrief van 16 juli 2008, omvorming; dit leidt echter tot saaier groen, met minder diversiteit en minder bloeiende heesters. Vanuit de functie van de heestervakken is omvorming niet altijd mogelijk. Daarnaast is voor omvorming een incidenteel budget noodzakelijk. Waar het bestaande beeld behouden moet blijven, lijkt chemische bestrijding de enige optie. Om het knelpunt op te lossen is slechts een zeer beperkte hoeveelheid bestrijdingsmiddel noodzakelijk. Daarmee kan vroegtijdig worden ingegrepen. De bestrijding kan plaatsvinden door het *selectief* aanstippen van de woekeronkruiden. Daarvoor is een zeer geringe hoeveelheid bestrijdingsmiddel noodzakelijk (1 liter per stadsdeel). De mogelijke uitspoeling naar het oppervlaktewater is gezien de selectieve toepassing nihil. Door de toepassing zijn we in staat om de gewenste diversiteit van met name bloemheesters in het Haagse Groen te handhaven.

Samenvattend

Sportvelden

De doelstelling om een reductie te bereiken van 75% van de chemische bestrijdingsmiddelen op de sportvelden van de gemeente is in 2008 ruimschoots gehaald. De hoeveelheid middelen die moeten worden ingezet zijn echter afhankelijk van de weersomstandigheden en de speelintensiteit van een veld. Hierdoor kunnen de hoeveelheden onkruidbestrijdingsmiddelen per jaar en per veld verschillen. Op de sport/speelvelden van het Zuiderpark wordt indien noodzakelijk éénmaal in de drie jaar het onkruid behandeld.

Begraafplaatsen

De gevraagde pilot om op één van de begraafplaatsen in 2009 te starten met een pilot is reeds in 2008 gerealiseerd. Op beide begraafplaatsen is in 2008 het beheer geheel gifvrij uitgevoerd. In 2009 wordt de pilot op beide begraafplaatsen doorgezet.

Openbaar groen

Het Haagse groen wordt succesvol zonder chemische bestrijdingsmiddelen beheerd. Het “gifvrije” beheer van het openbaar groen wordt voortgezet. Daarbij wil ik een beperkte uitzondering maken voor de noodzakelijke gewasbescherming in het Rosarium. Uiteraard zullen we de ontwikkeling van milieuvriendelijke middelen goed in de gaten houden en zo mogelijk toepassen.

Tot slot wil ik u met u van gedachte wisselen over de voorgestelde selectieve aanpak van de woekeronkruiden in de heestervakken.

Met vriendelijke groet,

Rabin Baldewsingh,
wethouder